

Ziekenhuizen

Bewaren en transporteren van gebruikt instrumentarium voor sterilisatie

Werkgroep Infectie Preventie
Vastgesteld: september 2007
Revisie: september 2012

Aan de samenstelling van deze richtlijn werd behalve door leden en medewerkers van de WIP, bijgedragen door: mevrouw D. Bijl (DMSH), Universitair Medisch Centrum St. Radboud, Nijmegen; de heer R. Beck (hoofd CSD), Leids Universitair Medisch Centrum, Leiden; de heer A.C.P. de Bruijn (onderzoeker van de Afdeling Medische Technologie), RIVM, Bilthoven en de heer ir. A.W. van Drongelen (onderzoeker van de Afdeling Medische Technologie), RIVM, Bilthoven.

Dit document mag vrijelijk worden vermenigvuldigd en verspreid mits de Werkgroep Infectie Preventie (WIP) als bron wordt vermeld.

Controleer altijd of dit de meest recente versie van de richtlijn is (zie www.wip.nl). De WIP acht zich na het verschijnen van een update niet meer verantwoordelijk voor gedateerde versies van de richtlijn.

Opmerkingen over deze richtlijn ontvangen wij graag via stwip@wip.nl.

DISCLAIMER

De geplande revisiedatum van deze richtlijn is verlopen. Dit kan betekenen dat de richtlijn (op onderdelen) niet meer up-to-date is. De gebruiker dient daarom zelf na te gaan of deze richtlijn nog up-to-date is.

Werkgroep Infectie Preventie
p/a Leids Universitair Medisch Centrum
Kamer C7-P-131
Postbus 9600
2300 RC Leiden
T 071 52 66 756
E stwip@wip.nl
I www.wip.nl

Inhoudsopgave

Inleiding.....	1
1 Algemene uitgangspunten	1
2 Bewaren en transporteren van gebruikt instrumentarium.....	2
2.1 Droog bewaren	2
2.2 Nat bewaren.....	2
2.3 Gereed maken voor transport op de afdeling.....	3
2.4 Transport.....	3
3 Afwijkende werkwijzen.....	3
Bijlage A. Literatuur	4

Inleiding

Gebruikers van instrumenten wordt geadviseerd om met de Centrale Sterilisatie Afdeling (CSA) afspraken te maken over de werkwijze nadat instrumentarium is gebruikt. Deze richtlijn kan als uitgangspunt dienen voor deze afspraken.

In deze richtlijn wordt beschreven hoe gebruikt instrumentarium behandeld dient te worden, zodat het instrumentarium na verwerking op de CSA, voor hergebruik geschikt is. Met name de hygiënische aspecten worden belicht. De richtlijn beperkt zich tot de groep herbruikbare medische hulpmiddelen, zoals chirurgisch instrumentarium. Zie voor verdere informatie over reiniging, desinfectie en sterilisatie de NEN- Wegwijzer: Richtlijnen Steriliseren en Steriliteit [1].

1 Algemene uitgangspunten

Voor het behandelen van instrumentarium na gebruik tot aankomst op de CSA gelden de volgende uitgangspunten.

- ☞ Gebruikt instrumentarium dient altijd als besmet te worden beschouwd.

De aard en omvang van de werkelijke contaminatie zijn onbekend. Het is onjuist onderscheid te maken tussen instrumentarium gebruikt bij "schone", dan wel bij "vuile" ingrepen.
- ☞ Er dient zodanig met het gebruikte instrumentarium te worden omgegaan dat besmetting van medewerkers en omgeving wordt voorkomen.
- ☞ Het reinigings-, desinfectie- en sterilisatieproces dient central te worden uitgevoerd [2].
- ☞ Indien de bevuiling na een ingreep zodanig is dat deze plak vertoont, bijvoorbeeld door het achterblijven van contrastvloeistof op de Röntgenafdeling, dient de gebruiker deze bevuiling meteen te verwijderen.

De gebruiker dient hol instrumentarium direct na gebruik door te spuiten met een spuitje gevuld met water. Het gebruik van fysiologisch zout hiervoor wordt afgeraden, omdat fysiologisch zout corrosief werkt.
- ☞ In afwachting van verdere bewerking wordt een gebruikt instrument zodanig bewaard, dat de daaropvolgende reiniging, desinfectie en sterilisatie niet wordt bemoeilijkt.
- ☞ Uitgepakt en klaargelegd steriel instrumentarium dat niet gebruikt is, dient beschouwd te worden als mogelijk besmet en derhalve voorafgaand aan sterilisatie te worden gereinigd en gedesinfecteerd.
- ☞ Ongebruikt verpakt steriel instrumentarium dat tijdens de operatie buiten de steriele opslag bewaard is, gaat na afloop van de operatie in gesloten verpakking naar de CSA en wordt daar opnieuw ingepakt en gesteriliseerd.
- ☞ Verwonding aan scherp instrumentarium, zoals prikken en snijden, moet worden voorkomen.
- ☞ Wanneer bekend is, of indien een vermoeden bestaat dat het instrumentarium in aanraking is geweest met een patiënt die lijdt aan de ziekte van Creutzfeldt Jakob, dient gehandeld te worden conform de WIP-richtlijn: *Prionziekten*.

2 Bewaren en transporteren van gebruikt instrumentarium

- ☞ Instrumentarium wordt na gebruik, zowel droog als nat bewaard en droog of vochtig vervoerd.

2.1 Droog bewaren

- ☞ Droog bewaard instrumentarium dient zo spoedig mogelijk na afloop van de procedure naar de CSA vervoerd te worden. Bij de reinigingsprocedure dient rekening te worden gehouden met ingedroogde bevuilding.

2.2 Nat bewaren

- ☞ Indien gebruikt instrumentarium niet binnen 1 dag getransporteerd kan worden naar de CSA, dient het ondergedompeld in een desinfecterende- of eiwitoplossende bewaarvloeistof te worden bewaard.
- ☞ Het instrumentarium dient bij en na verblijf in de desinfecterende bewaarvloeistof nog steeds als potentieel besmet materiaal te worden beschouwd en met de vereiste voorzorgen te worden behandeld.

Er heeft voorafgaand aan de plaatsing in de transportcontainer geen reiniging plaatsgevonden, zodat van een betrouwbare desinfectie geen sprake kan zijn.

- ☞ Voordat daadwerkelijk transport naar de CSA plaatsvindt, wordt de bak op de afdeling in de spoelkeuken leeggegoten. Het vochtige instrumentarium wordt vervolgens in de bak getransporteerd. Pas hierbij persoonlijke beschermingsregels toe zoals beschreven in de WIP-richtlijn: *Persoonlijke beschermingsmiddelen*.

2.2.1 Keuze bewaarvloeistof

De keuze van de bewaarvloeistof is ondermeer afhankelijk van de manier waarop verdere behandeling en transport plaats vindt. In de meeste gevallen zal zowel een reinigende en eiwitoplossende als een desinfecterende werking zijn vereist.

De werking van de bewaarvloeistof mag het materiaal niet noemenswaardig nadelig aantasten.

Diverse fabrikanten leveren een bewaarvloeistof voor gebruikt instrumentarium. Deze producten zijn voorzien van een CE-markering en daarmee toegelaten op de Europese markt. De bewaarvloeistof moet op de Nederlandse markt zijn toegelaten voor de desbetreffende toepassing. De gebruiker dient de gebruiksinstructies nauwkeurig op te volgen.

Bij gebruik van een poeder moet conform de ARBO-wet voorzichtig te werk worden gegaan. Het poeder moet goed oplosbaar zijn in een waterige oplossing, omdat het anders zijn functionaliteit verliest en bovendien schade kan toebrengen aan het instrument. Indien het poeder niet goed is opgelost, kunnen de geconcentreerde desinfectans korrels op de bodem het instrumentarium aantasten. Ter voorkoming hiervan kan een rooster in de bak worden geplaatst.

2.2.2 Gebruik bewaarvloeistof

- ☞ De bewaarvloeistof dient verversd te worden conform de gebruiksinstructie van de fabrikant.

- ☞ De aanwijzingen van de fabrikant met betrekking tot de bereiding van de bewaarvloeistof, als ook de veiligheidsaanbevelingen, dienen strikt te worden opgevolgd.
- ☞ Poedervormige stoffen kunnen verstuiven en worden daarom ontraden.
- ☞ Indien nodig dient het instrumentarium voorafgaand aan verdere behandeling met water te worden afgespoeld.

2.3 Gereed maken voor transport op de afdeling

- ☞ Bij het afgieten van de desinfecterende bewaarstof wordt beschermende kleding, een mondneusmasker, een bril of gelaatscherm en handschoenen gedragen.
- ☞ Het afgieten van de desinfecterende bewaarstof dient te geschieden in een goed geventileerde ruimte.

2.4 Transport

- ☞ Transport dient plaats te vinden in afgesloten transportbakken of -karren, zodat contaminatie van de omgeving uitgesloten is. Het geheel dient herkenbaar te zijn als vuil transport.
- ☞ De transportbakken of -karren dienen na transport als besmet te worden beschouwd. Daarom worden zij gereinigd en vervolgens thermisch of chemisch gedesinfecteerd. Dit proces wordt uitgevoerd op de CSA.
- ☞ Het thermische desinfectieproces dient een effectiviteit te hebben van 1 minuut bij 80°C of een AO-waarde van 600 (zie NEN-EN-ISO 15883).

3 Afwijkende werkwijzen

Bepaalde instrumenten zoals flexibele endoscopen worden op speciale wijze gereinigd en gedesinfecteerd, c.q. gesteriliseerd. Hiervoor gelden aangepaste procedures (zie de WIP-richtlijn: *Reiniging en desinfectie van scopen*).

Bijlage A. Literatuur

- 1 NEN-Wegwijzer: Richtlijnen Steriliseren en Steriliteit. 1995; B9210.
- 2 I.G.Z. Gesteriliseerde medische hulpmiddelen in de algemene ziekenhuizen, een overzicht van 10 jaar inspectiebezoeken. 1996.